

tíðindablaðið

Útgevandi: p/f sosialurin

Fyrilitsblaðstjóri: Vilhelm Johannesen (ábyrgd)

Bládfólk: Høgni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

sosialurin

Almenn
luttøka

TAÐ HEVUR altíð verið javnaðarflokksins støða, at tað almenna — landið og kommunurnar — eiga at luttaka í vinnulívsútbyggingini, tá hetta er neyðugt fyri at tryggja eitt nóg stórt tal av arbeiðsplássum til allar landsins íbúgar.

SAMSTUNDIS hevur tað eisini verið javnaðarflokksins støða, at har tað almenna skal gjalda, skal tað eisini valda í mun til tann pening, sum tað almenna stendur fyri. Tað er fullkomuliga ábyrgdarleyst at seta almennan pening í vinnulívsfyrirtekur, uttan at tryggja tí almenna — skattgjaldarum — innlit og ávirkan á viðkomandi vinnulívsfyrirteku.

Í LØTUNI ER ein slíkur spurningur frammi. Talan er um at tað almenna skal veðhalda fyri einum kreppuláni uppá 12 mió. kr. til p.f. Smyril-Line. Fram til 1982 var tað Strandferðslan, ið rækti millumlandasiglingina, sum tá gav avlop. Tá var tað landskassin, ið skuldi bera hallið, um tilfikt kom uppá tal. Tað var landsstýrið, sum er valt av einum meiriluta í einum demokratiskt valdum tingi, ið tók avgerðir hesi sigling viðvíkjandi og avlopið gekk inn í landskassin.

TÁ TALAN ER um privatar fyrirtekur skal tað almenna seta í, veðhalda og gjalda tá ástendur, men tað almenna skal onga ávirkan hava á, hvussu ein

oddagrein

fyrirteka verður stjórnað. Og kemur eitt møgult avlop, fær tað almenna ongan lut í hesum. Tá er ikki brúk fyri tí almenna — skattgjaldarum — longur. Hetta halda teir borgarligu flokkarnir vera í lagi. Men vit duga ikki at síggja nakran logikk í at so skal vera. Og hetta er orsøkin til javnaðarflokksins støðu í spurninginum um veðhald fyri p.f. Smyril-Line.

FYRI Í MEST møguligan mun at tryggja skattaborgarans pening mælti javnaðarflokkurin til at 4 mió. kr. vórðu sett í p.f. Smyril-Line sum almennur partapeningur. Hetta vildi givið tí almenna lut í einum møguligum figgjarligum vøkstri. Borgarliga stöðan vildi bara givið tí almenna lut í einum møguligum tapi. Og víðari mælti javnaðarflokkurin til — framvegis fyri at tryggja skattaborgarans pening — at landskassin skuldi veðhalda fyri øðrum 8 mió. kr., treytað av, at varð kreppulánið ikki afturgoldið innan ávísa tíð, skuldi hesin peningur eisini ganga inn sum almennur partapeningur.

AT ENDA SETTI javnaðarflokkurin sum treyt, at tað almenna skuldi hava umboð í nevndina fyri p.f. Smyril-Line í mun til almenna partapeningin. Hetta vildi tryggja tí almenna innlit og ávirkan í mun til almenna partapeningin. Og tað er ikki annað enn rímiligt.

Havbúnaður — eitt fram-
tíðarperspektiv

Ymsir lögtingsmenn komu nú í seinastuni inn á fiskaalingina í Føroyum, hvønn veldigan týðning hon kemur at hava sum ein framleiðslu- og arbeiðsskapandi faktorur fyri okkum øll, sum her kulu royna at klára seg til lívsins upphald.

Men tað er minni áhugaert, tá tað eru onkrir manfyri teir, sum nú áða, ið tykjast hava manglandi interessu fyri ksa- og silaalingini. kuldu vit ikki heldur

roynt at syrgt fyri, at ikki nakað hugsjónarloysi oyðileggur fyri eini tilikari vinnulívsgrain, sum eftir forholdsvis fáum árum kundi verið ein verulig høvuðsvinna hjá føroyingum, tí vituligt er, at fáastaðnis eru so framúr góð og hóskaði víður-skifti sum her. Hugs bert um teir kyrru firðirnar, t.d. Kollafjørð, neyvan nakar betri fjørðir til eina-hvørja alivinnu.

Tað er at fegnast yvir tað, sum gjørt verður,

men tað almenna kann enn ikki hava varnast tær góðu vánir, sum t.d. tann sera hóskaði temperaturur í sjónum o.s.f.r., annars vildi verið komið longur ávegis við tí ymsa á hesum øki. Jú fyrr byrjað verður av álvara, tess skjótari koma vit móti einum úrsliti. Verður tað til fiskadýrking í stórum stíli, fœðrið man ikki fara at tróta, rættiliga nógvrur idnaðarfiskur verður veiddur, og kann hann neyvan koma betri

Løgmaður sýndi
onga ábyrgd

— Vilhelm Johannesen fekk rætt, tá hann í tinginum mánadagin vísti á, at lögmaður ikki kundi blaka ábyrgdina frá sær, tá hann ongatíð hevur sýnt, at hann kennir sær nakra ábyrgd. Í politisku viðmerkingini skrivur Vilhelm Johannesen:

Tá uppskot landsstýrisins um veðhald fyri kreppuláni til p.f. Smyril-Line var til umrøðu á tingi mánadagin, segði lögmaður í einum aftursvari til undirritaða, at sambandsflokkurin hevði verið við til at loyst millumlandasiglingina við at leggja hesa sigling í eitt privat partafelag. Víðari segði lögmaður, at hann ikki vildi blaka ábyrgdina frá sær.

Til hetta seinasta svaraði undirritaði, at lögmaður av góðum grundum ikki kundi blaka nakra ábyrgd frá sær, tá hann enn ongatíð hevur sýnt, at hann kennir sær nakra ábyrgd. Tá eg hevði sagt hetta, segði figgjarnevndarformaðurin hart frá sínum plássi í tingsalinum, at hatta var biligt. Men hvussu fór so leikur í hesum máli?

Týsnáttina kom spurningurin um veðhald fyri láni til p.f. Smyril-Line til atkvøðugreiðslu í tinginum. Fyrst kom eitt uppskot frá javnaðarflokkinum og tjóðveldisflokkinum í figgjarnevndini til atkvøðugreiðslu. Uppskotið hevði til endamáls, at landskassin setti 4 mió. kr. í partapeningi í Smyril-Line, at landskassin

veðhelt fyri einum láni uppá 8 mió. kr., at hesar 8 mió. kr. gingu inn sum almennur partapeningur um kreppulánið ikki varð afturgoldið til ávísa tíð og at tað almenna fekk umboð í nevndina fyri p.f. Smyril-Line í mun til almenna partapeningin. Uppskotið fekk 13 atkvøður. Atkvøðurnar hjá sjei javnaðarmonnum og seks tjóðveldismonnum.

Síðani kom eitt uppskot frá sjálvstýrisflokkinum og framburðs- og fiskivinnuflokkinum í figgjarnevndini til atkvøðugreiðslu. Hetta uppskot hevði til endamáls at landskassin skuldi veðhalda fyri 90 pst. av einum láni uppá 13.350.000 kr. T.v.s. at p.f. Smyril-Line skuldi útvega 10 pst. Uppskotið frá sjálvstýrisflokkinum og framburðs- og fiskivinnuflokkinum fekk atkvøðurnar frá sjálvstýrisflokkinum, framburðs- og fiskivinnuflokkinum og einum parti av tjóðveldisflokkinum. Tilsamans níggu.

Til endans kom uppskotið frá landsstýrinum til atkvøðugreiðslu. Her var talan um at veðhald afyri 12 mió. kr. Atkvøtt var við navnakkali.

politisk
viðmerk-
ing

Uppskotið fekk 16 atkvøður. Seks fólkafloksmenn, triggjar tjóðveldismenn, ein úr framburðs- og fiskivinnuflokkinum restaðu tvær atkvøður í. Hesir vóru lögmaður og formaðurin í tingbólkinum hjá sambandsflokkinum.

Nú er at spyrja hvar ábyrgdin hjá lögmanni var? Mánadagin segði hann, at hann ikki fór at blaka ábyrgdina frá sær. Undirritaði vísti á, at hann onga ábyrgd hevði at blaka. Týsnáttina, t.v.s. einar 12 timar seinni, atkvøddi lögmaður ikki fyri nakrari loysn. Fekk undirritaði ikki rætt?

Allir tingmenn, við undantak av lögmanni og formanninum í tingbólki sambandsflokksins (Júul Jacobsen var burturstaddur) atkvøddu fyri eini ella aðrari loysn í málinum. Sigur hetta ikki alt um hvar kennir sær ábyrgd?

Vilhelm Johannesen

til gagns enn sum so. Og hann skal kunna goymast, sjálvsagt, og tá kundi veirð hent, ja beinleiðis neyðugt at havt tókt tað frystivirkið í Kollafjørð, sum plánum hevur verið at bygt. Jú, tað er at bygja fiskivinnuna so nógvr sum gjertil heima í okkara egna landi!

Vit nýtast soleiðis sær ikki at fara yvir um ánnu eftir vatni. Kunnu á okkara egnu firðum og sundum framleiða túsundir av tonsum av sili og laks. Ja, havbúnaður á føroyskum øki er óivað bert á byrjunarstigi við teim ymsu møguleikum og slegum av dyrking og alisskapi, tað er heilt vist. Soleiðis sum tú á landjórðini so at siga púrt einki fært, uttan dyrkað verður við rottum fyrisetningi, soleiðis eisini havbúnaðurin. Ein fær framleiðslu-umstøðurnar undir kontroll, og groðin kemur til sættis, til gagns, fæst full úrtøka, móti úti á havinum, har alt er aldeilis tilvildarligt, fœði hjá rovdjórum o.s.f.r.

Kanska einans um nokur fá ár, so kann ali-

vinnan vera alternativ, tað stóra álitið hjá føroyingum, tí fiskurin kann vera minkandi um flestu leiðir, og tað eru óivað altíð kreftir, sum vilja skarva av hjá okkum mangastaði. So tað er, eisini av hesi orsøk, vissuliga stund at fara til verka.

Ikki minst av teirri orsøk umfram, at arbeiði er ikki ov nógv! Eitt nú ymsa staðnis norðanfjørðs — tá eisini tonkt verður uppá, hvønn møguleika vit hava til ta mongu og ymsu góðsking av tí stóru fiskafarmleiðslu. Kann tað prógvast, at fiskivinnan kastar alt ovlitið av sær í okkara egna landi! Ein tingmaður fanst at Fiskasøluni, og mundi tað vera við góðari orsøk. Ja her kann so nógvr skapast, at tað er grøtligt, sum mangir av teim ráðandi eru líkasælir. Tað má meiri javnaðarskapur til í hesum landi, tað hjálpir ikki at geva milliónerunum uppaftur meir. Tað eru bert pengamenn, sum her kunnu virka nakað sum helst. Evnir og áhugi

hava ongan týðning. Tá tosað verður um arbeiðsloysi, vilja onkrir siga, at einki er av tí, einhver hevur arbeiði, er væl syrgdur fyri, men slíkt er mæst, konufólkið á mongum stóðum hevur als einki at gera, mong mannfolk sumleiðis. Lat okkum fáa avskaffað alt arbeiðsloysi her á landi!

Og gevið fiskadýrkanini bestu umstøður at arbeiða undir, so tað almenna stuðlar henni so væl, sum gjørligt, tí hetta verður framtíðarvinna!

B. Samuelsen
Kollafjørðtjak og
meningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvar hevur skrivað brovini.